

Dr. Marcell Mihály:

ADVENT

IV. rész: egyes VASÁRNAPOKRA külön közölt beszédek

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok
(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

6–9. kötet

IV. rész: ADVENT I. VASÁRNAPJA

6. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
A/ rész: „kis liturgiára” épített beszédek	3
B/ rész: az Evangélium szövegéhez írt beszédek	9
I. beszédlánc címe: Honnét az ember?	19
II. beszédlánc címe: Milyen az ember?	20
III. beszédlánc címe: A bűnbeesett ember	20
IV. beszédlánc címe: Hogyan alakul az ember?	20
V. beszédlánc címe: Hova tör az ember?	20
I. beszédlánc címe: Az újjászületés útja	21
II. beszédlánc címe: A lélektartalom gazdagítása	22
III. beszédlánc címe: Hol talál otthont az Isten?	24
IV. beszédlánc címe: „Előkészület a nagy napra”	25
V. beszédlánc címe: Az ébredés ideje	26

A/ rész: „kis liturgiára” épített beszédek

1. (Introitus) beszéd: **„Hozzád emelem lelkemet, Uram!”** (Erkölcsi beszéd: A lélek vágyakozása Isten után)

„Hozzád emelem, Uram lelkemet, Istenem, tebenned remélek; ne hagyj meg szégyenüljek, s ellenségeim belőlem gúnyt üzzenek. Hisz senki, aki tebenned bíz, meg nem szégyenül” (Zsolt. 24,1-3).

Bev.: Milyen területen játszódik le az ember életmunkája? Alapjában a föld a munkahely, de ez nem elég terület a dolgozó és lélekben megfeszülő ember részére. A földi életben ugyanis a nagy világra az az igazság: „Jóllaknak a mezők fáí, s a Libanonnak Isten ültette cédrusai” (Zsolt. 103,16). Az emberre pedig Jób szövege áll: „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1).

1. A földről emelkedem az égbe.

Azt jól tudjuk, hogy a föld a mi munkahelyünk, de azt is érezzük, hogy lelkünk vágyai átvágnak a végesség területén, és mindenütt Istenre találunk. Ezért igaz az a himnusz: „Ha felszállok az égbe, te ott vagy, ha leszállok az alvilágba, jelen vagy” (Zsolt. 138,8).

a) Földi életem minden mozzanatával török a magasabb rendű világ felé. Értelmem az élet rejtélyeit kutatja, és a lélek szárnycsapásaival az egek világáig jut az ember.

b) Örök vágyaim szent reménységével is odasietek. Ahhoz az Atyához, Akiről így zeng az Írás: „És bemegyek az Isten oltárához, az Istenhez, ki ifjúi örömmel tölt el engem” (Zsolt. 42,4). Nekem ugyanis kevés a föld, hogy az legyen életem koporsója is. A bölcsöm pihenhet a földön, de koporsóm nem zárhat be a földbe!... Én az örök élet reményének embere vagyok.

2. Hogy örök otthont találjak a magasságban.

Csakis azért tör lelkem az Istenhez, hogy dicsőítse Őt az égben és Hozzá jusson az örök életben.

a) Onnét jöttem – súgja a lelkem. A földi életemet a földre helyezett bölcsőben kezdtem, de a földre küldetett lelkem az egeből indult... „Meg is teremté Isten az embert; a maga képére, az Isten képe-re teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). – Végül is az életem igazi tartalma: a lelkem az ég szülőttje.

b) Oda vágyom – folytatja tovább a lelkem szava. Az én lelkem isteni eredetű. Így tehát rajta az égi Atya szent jegye. Én az Ővé vagyok és ezért Őhöz sietek. „Tudjuk ugyanis, hogy ha földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk lakóházat: örök hajlékot a mennyben, amit nem emberkéz rakott” (2Kor. 5,1). Annál is inkább, mert vár ott az égi Atya. Ezért biztat a Mester: „Ti viszont kitarotok velem megpróbáltatásaimban. Ezért nektek adom az országot, mint ahogy Atyám nekem adta, hogy asztalomnál egyetek és igyatok országomban, és trónon ülve ítéljétek Izrael tizenkét törzsét” (Lk 22,28-30).

Bef: Földről is az égi hazába vágyódom, mert az az én örök hazám.

2. (Introitus) beszéd: **Benned bízokdva – sohasem szégyenkezem** (Erkölcsi beszéd: Erőm és dicsőségem az Úr!)

Bev.: Milyen lehet az ember tapadása vagy bizakodása? Vagy a földiekben bízom, vagy az Istenre hagyatkozom. Az első igen gyakran megcsal, mert változó; az Úr mindig erős, mert végtelen és változatlan. – Miért bízhatom **személyesen** is az Úrban?

1. Mert Teremtőm és Fenntartóm vagy.

a) Az egész létem – Isten műve. Tőle és Belőle.

b) Az egész élettartalmam – az Isten kegye. „Mi az ember, hogy figyelemre méltatod, és mi az emberfia, hogy meglátogatod?” (Zsolt. 8,5). De fennmaradásom is csak Tőle! „Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor. 4,7). Vele élek, nélküle semmi sem vagyok! „Krisztus bennetek a megdicsőülés reménye” (Kol. 1,27).

2. Mert hazavezető égi Atyám vagy!

De a földi életet nem azért adtad, hogy pergő évek után visszasüllyedjek a semmiségbe.

a) Teremtettél, hogy itt dicsérod legyenek! – Ezt a parancsot életparancsnak nézem: „Adjatok az Úrnak dicsőséget és tiszteletet, adjatok dicsőséget az Úr nevének, imádjátok az Urat szent udvarában!” (Zsolt. 28,2). Ez a világ minden lényének ősi célja. Erről zeng a Zsoltáros: „Magasztaljátok az Isten

dicsőségét, az ő felsége honol Izrael felett... Dicsérje őt az ég és a föld, a tenger és minden, ami benne nyüzsög” (Zsolt.28,35 és Zsolt. 68,35).

De értelmem is diktálja, Isten nem teremthet semmit külső célra.

b) Teremtettél, hogy örök otthonodban boldogságban élő fiad legyek. – Ez látszólag az **én alanyi** célom, de ebben is van tárgyi elhivatottság. Ez pedig az, hogy az ember a maga **tökéletessé vált** valóságával dicséri az Urat. Ezért mondja szt. Pál: „Tehát akár esztek, akár isztok, vagy bármi mást tesztek, tegyetek mindent Isten dicsőségére” (1Kor. 10,31). – De van ebben azután igen sok alanyi mozzanat is, amely a mi legnagyobb boldogságunk. Az Úr szava ezt hirdeti: „Boldogok a tiszta szívűek: ők meglátják Istent” (Mt 5,8). – Az egész végül is annyit jelent, hogy az ember az ő egyéni kiteljesülése és Isten dicsőítése, de együttal céljának elérése.

Bef.: Ennek valósulását várom, ebben bizakodom és sohasem csalatkozom. „Valóban benne örvend szívünk, és szent nevében reménykedünk” (Zsolt. 32,21).

*

1. (Oratio) beszéd: **Éreztesd hatalmadat, Uram!** (Dogmatikus beszéd: A bűnbocsátás lényege)

Bev.: Van-e olyan tettem, amelyet nem tud egyedül letörölni és megváltoztatni a lelkem? Igen! Ez a bűn. Itt isteni bocsánat és eltörő kegyelem szükséges. – Így tehát mi az én legnagyobb emberi erővel letörölhetetlen ellenségem?

1. Bűneink az igazi ellenségeink.

Lényegük?

a) Istent sértő tettek. Ezt hangoskodja szomorúan a Zsoltáros: „Gonoszságomat elismerem, és bűnöm előttem van szüntelen, egyedül ellened vétkeztem, s ami előtted gonosz, azt cselekedtem” (Zsolt. 50,5-6). Majd így folytatja: „Íme, gonoszságban fogantattam, és bűnökben fogant az én anyám” (Zsolt. 50,7).

b) Istentől szakító hatalmak. Az ember az Isten gazdaga, mert fia: de bűnéről méltán mondja az Írás: „A bűn pedig szegényekké teszi a népeket” (Péld. 14,34). – Így azután elszakít az Atyától.

c) És csak Istentől törölhető ellenségek. De az Úr ereje azután teljes is velük szemben. „Ha bűneitek olyanok is, mint a skárlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gypjú” (Iz. 1,18).

2. Ezekről szabadíts meg minket, Istenünk.

a) Lásd nyomorúságomat! Ha hallod a foglyok sóhaját, halld és lásd a lélekrabok jajszavát. – Én hiszek a Zsoltáros szavának: „Mert letekint szent magasságából, lenéz az Úr a földre a mennyből, hogy meghallja a foglyok jajgatását, és megmentse azokat, akiket halálra szántak” (Zsolt. 101,20-21).

b) Értékelj és segítsd jóakaratomat! Bízom a próféta szavában: „...megbocsátom gonoszságukat és bűnükre nem gondolok többé” (Jer. 31,34).

c) Szabadíts meg terhünktől, égi Atyám! – Én hiszem, hogy reám is fog állani prófétád szava: „Bizony, te megszabadítottad lelkemet, hogy el ne vesszen; hátad mögé vetted minden bűnömet.” (Iz. 38,17).

Bef.: Magam vállaltam a bűnök terhét. – Hiszen szabad elhatározásomból születtek. De a Te segítő kegyelmed törölje el, Égi Mester!

*

1. (Graduale) beszéd: **Útkereső vagyok** (Erkölcsei beszéd: Isten ösvényei)

„... Hisz senki, aki tebenned bízik, meg nem szégyenül... Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem” (Zsolt.24, 3 és 4).

Bev.: Ha Diogenész az igazságok embereit kereste lámpásával, akkor mi az igaz ember útját keressük értelmünk fényvetésével. „Kezed teremtett és alkotott engem, adj értelmet, hogy megtanuljam parancsaidat” (Zsolt. 118,73). – Amikor az életútra vetem az értelem fénycsóvját, akkor valójában állandó kérdések tódulnak ajkamra, sok-sok kérdéssel. Mik a kereső kérdéseim?

1. Melyek az Istennek az én földi életem számára rendelt ösvényei?

Az életutak ezernyi elágazást mutatnak. Az igazit így jelzi az Írás: „Az igazság útján élet vagy, a tévét pedig halálba vezet” (Péld. 12,28). – Melyiket járjam?

a) Egyéni élethivatásom vállalásában lépdeljek... Keresem ezt, mert nem könnyű reátalálni. „Mert melyik ember tudhatja Isten akaratát, és ki tudná elgondolni, mit kíván Isten?” (Bölcs. 9,13). – De reátalálok, ha saját talentumaim kifejlesztőjévé teszem magamat! – Az Úr ugyanis erre hívott, mondván: „Egyiknek öt talentumot adott, a másoknak kettőt, a harmadiknak egyet sem, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15). Az apostol is erre hivatkozik: „Gondoljatok csak meghívástokra, testvérek! Itt nem sok az emberi bölcs, nem sok a hatalmas, nem sok az előkelő...” (1Kor. 1,26).

b) Embertestvéreim szolgálatának érdekében fáradozzam... De magam szolgálata kevés, mert más embertestvér életértékeit szolgáló is vagyok. – Ezt hirdeti a **tevékeny** szeretet parancsának a Mester: „Hallottátok a parancsot: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet! Én pedig azt mondom nektek, Szeressétek ellenségeiteket, (tegyetek jót haragosaitokkal) és imádkozzatok üldözőitekért (és rágalmozóitokért)” (Mt 5,43-44).

2. Melyik az örök életemnek Isten vágta egyenes ösvénye?

De a sok életösvény között van-e olyan, amelynek emelkedő lejtője az egek felé vezet? Az egyetemes parancs ezt írja elő: „Uram, vezess engem utadon, hogy hűségesen járjak előtted, és szívem örvendezve félje nevedet” (85. Zsolt.11). – De a részleges parancs így jelzi az utat: „A szűk kapun lépjétek be! Tágas a kapu, és széles az út, mely a pusztulásba visz, – bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu és milyen keskeny az út, mely az életre visz, –bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13-14). – Csak arra vigyázz, hogy utadon **ne** az Isten útjait kritizáld, hanem a magadén haladj! „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utaitok nem az én utaim, úgymond az Úr, mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál” (Iz. 55,8-9).

a) Minden út az Isten felé vezet. Azért van ez, mert alapjában mindenkit vezet az Isten. Ha tetszik, ha nem. – Sajnos, hogy sokan az életszakasz végén látják ezt a vonzást.

b) De a „szűk ösvény” és emelkedő lejtő juttat az egek Ura trónja elé. „Van út, mely az ember előtt helyesnek látszik, de a vége halálba vezet” (Péld. 14,12). Ezért fohászkodunk mindig így: „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem. Vezess és oktass engem igazságodra, mert te vagy az én üdvözítő Istenem, és tebenned bízom szüntelen” (Zsolt. 24,4-5).

c) De úgy vezessen, hogy boldogító legyen az életet lemérő ítélet. Mert az Úr jön. „Hamarosan eljövök és magammal hozom a jutalmat, hogy megfizessek kinek-kinek cselekedete szerint” (Jel. 22,12). – Egyetemesen rendelkező az Úr szava, de részlegesen megosztott és az ember érdeme szerint más és más az ítélet tartalma. Közös az ítélet, de megosztott az ítélet tartalmának és módjának minősége. „Hiszen mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki elvegye, amit testi életében érdemelt, a szerint, amint jót vagy gonoszat tett” (2Kor. 5,10).

Bef.: Útkereső és úttaláló vagyok. Csak figyeljem az Úr útjelzőit! Lássam és kövessem! Így biztos a célbafutás!

2. (Graduale) beszéd: **Irgalmasságot várok** (Erkölcsi beszéd: Tévelygők irányítása)

Bev.: Az életutat járó ember igen gyakran tévelygő és helytelen útra jutó. – Sokszor panaszkodhat az ember: „Valóban, letérünk az igazság útjáról, az igazság világa nem fénylett nekünk, s az értelem napja nem kelt fel számunkra. Az igazságtalanság és romlás útjain elfáradtunk, bejártunk kietlen utakat, az Úr útjáról azonban nem tudunk” (Bölcs. 5,6-7). – A tévelygő ember kérdegetve kérdez. Az élet vándora mire ébred itt-ott tévelygő léptei nyomán?

1. Gyenge vagyok mint ember.

És ez a gyarlóság mit jelent?

a) Nehezen járom az utat. Ez az erőbírás hiánya. Ezért könyörög a szavam: „Könyörülj rajtam, Uram, mert elernyedek, gyógyíts meg, Uram, mert csontjaim remegnek” (Zsolt. 6,3). – De ezért vizsgáló a próféta szava: „Erőt ad Ő a fáradtnak, és megsokasítja a gyengék erejét és hatalmát. Lanckadjanak bár és fáradjanak el a fiatalok, essenek el bár erőtlenül az ifjak; akik az Úrban bíznak, új erőre kapnak” (Iz. 40,29-31).

b) Többször tévelygő a lábam. Ez az útismeret hiánya. Ezért sóhajtok Jóbbal: „Ha hibáztam, akkor taníts engem, ha rosszul beszéltem, nem teszem többé!” (Jób 34,32). – Igaz reám is a Zsoltáros szava: „Elveszett juhként tévelygek; keresd meg szolgádat, mert nem felejtettem el parancsaidat” (Zsolt. 118,176).

c) Sokszor sebes a „térdem”. Ez az elesés, a vétkezés eredménye. Fájdalmunk folytán csordul ki

ajkunkon jalkiáltásunk: „... a fogság helyén bűnbánatot tartanak szívünkben s megtérnek és könyörögnek hozzád fogságukban, mondván: Vétkezünk, gonoszul cselekedtünk, Istentelenül tettünk (3Kir. 8,47).

2. Irgalmadat várom –erős Isten.

Azt azonban mindenki érzi, hogy erős az Isten.

a) Gyengeség ellen –szellemi erőt ad. Jól tudjuk: „...az ő hatalma örök hatalom, és országa nemzedékről nemzedékre fennmarad. És vele szemben a föld minden lakója olyan, mint a semmi, mert Ő akarata szerint jár el az égi hatalmakkal és a föld lakóival, és nincs senki sem, aki kezének ellenállhatna és azt mondhatná neki: Miért tetted ezt?” (Dán. 4,31-32).

b) Fény a bizonytalanság ellen. Megvilágít a sötétség idején. Azért énekl boldogan a Zsoltáros: „Ám mi, Uram, arcod fényességének jelét viseljük, örömet adtál szívembe” (Zsolt. 4,7). Ezt adja vigaszul az apostol is: „Isten ugyanis, aki azt mondta: „A sötétségből támadjon fény”, világosságot támasztott a mi szívünkben is, hogy fölragyogjon nekünk Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán” (2Kor. 4,6).

c) Atya a bűnös emberrel szemben. Bűnbocsánatot kínál – a bánkódóknak. Már az Ószövetség embere is tudja: „Mert igaz az Úr igéje, és minden tette hűséggel van tele. Irgalmat és igazságot szeret, az Úr irgalma betölti a földet” (Zsolt.32,4-5). Sőt boldog is az elesett és a felemelt ember: „Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el semmilyen jótéteményét. Megbocsátja ő minden gonoszágodat, meggyógyítja minden betegségedet!” (Zsolt. 102,1-3). – Az Újszövetség pedig ezt a Szeretetet imádja: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

Bef.: Az Isten irgalma végül is az Isten szeretete. Őtöle várunk mindent és az Ő irgalma ragad Magához bennünket.

*

1. (Offertorium) beszéd: **Ha a lelkem az égben jár** (Erkölcsi beszéd: A lélek emelkedése az Úrhoz) „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebened remélek; Ne hagyj, hogy megszégyenüljek, s ellenségeim belőlem gúnyt üzenek, hisz senki, aki tebened bíz, meg nem szégyenül” (Zsolt. 24,1-3).

Bev.: Mit tesz a lelkem, ha az egek szent birodalmába zarándokol? A felelet ez: elmerül az Istenben. – De további kérdés: és mit mutat az Isten felé törő ember? Két jegyet visel akkor magán az ember. Az **imával** emelkedés, és az **áldozattal** Istenhez szállás jegyét. – Mik ezek?

1. Hódolatosan imádkozó.

Az első jegyet így lehet észlelni: az ember lelke hódolatosan imádkozó. De ez a hódolatosan imádkozó: hármass feladatteljesítés.

a) A **dicsérő** ember jár az égben. Ezt fejezi ki az Írás: „Áldom az Urat minden időben, ajkamon van dicsérete szüntelen” (Zsolt. 33,2). Ez az ember szent hivatása és Isten adta szent feladata. Ha ezt teljesíti itt a földön, akkor már emelkedő utat jár – az égbe. Sőt reá is állani fog az Írás szava: „Örvendezik akkor majd az igaz az Úrban, ki benne reménykedett, és dicsekszenek az igaz szívűek mindnyájan” (Zsolt. 63,11).

b) A **hálát mondó** kopogtat az égben. – Ezt kínálja a Zsoltáros is: „Készségesen áldozom majd neked, és hálát adok, Uram, jóságos nevednek” (Zsolt. 53,8). – Ez az ember természetének elemi ki-robbanása: a hála természetes erény.

c) A **kérő** zörget az ég kapuján. – Ezt tette Dávid király is. „Szorultságomban az Urat segítségül hívtam, Istenhez kiáltottam, s ő meghallgatta templomából szómat, kiáltásom a füléhez jutott” (2Kir. 22,7). – Jól tudja ezt a Zsoltáros is és azért énekl az Istenről: „Figyelembe veszi a nyomorultak imádságát, és nem veti meg könyörgésüket” (Zsolt. 101,18). – Ez pedig a **másra** és mindenekfelett **Istenre** hagyatkozó ember elemi munkája. Kér, mert másra és különösen az Istenre van hagyatkozva.

2. Meghajolva, áldozatot bemutató.

Az imádkozó ember – ég felé fordul, de az áldozatot bemutató életkincseit is Isten elé hozó.

a) A föld kincseit áhítozzuk. – Ezek sajátjaink lesznek, de áldozatként az ég Urának kínáljuk. Lemondásunk, hogy hódolatunk áldozat legyen.

b) A lélek kincseit kínáljuk. – Az ember **lélektartalma** nagyobb, mint a külvilág kincshalmaza. Ha tehát lelkiekről mondunk le igényekről, akkor lelkileg áldozunk értékesebben.

c) Ég Urának Egyszülöttjét áldozzuk. – Ez azután mindenkifeletti. „Minden főpap ugyanis az emberek közül való és az emberek képviselőjére van rendelve az Isten tiszteletével kapcsolatos dolgokban, hogy ajándékot és áldozatot mutasson be a bűnökért (Zsid. 5,1). – De a főpap Főpapja mit tett? „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). És ennek az áldozatnak ismétlését rendelte el a Mester. „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19).

Bef.: Az ilyen ember, az imádkozva Hozzá emelkedő és áldozatos szívvel Neki ajándékot vivő ember, nemcsak Istent **kereső**, hanem Istenre **találó**!

2. (Offertorium) beszéd: **Akkor az ég a földre száll** (Erkölcsei beszéd: Isten felelete)

Bev.: Az imádság és áldozat – az ember jelentkezése az égi Atyánál. Vajon hallja-e és milyen felelettel válaszol az ember kopogtatására az ég Ura?

1. Felfigyelő az egek Ura.

Hát hall az Isten? – Jól értsd! Személy az Isten! A Személy pedig tud és kapcsolatban áll a teremtménnyel. És milyen ez a kapcsolat?

a) Szellemi a kapcsolata. –Ez az első megállapítás. Ez tehát annyit jelent: Isten mindent tud, ami történik. Azért olvasom az Írásban: „Tudom, hogy mindent megtehetsz, és hogy egy gondolat sincs rejtve előtted” (Jób 42,2). – Tehát a te szavad is lelke elé száll és igényed tudatába lép.

b) Életképmás és szeretet az egybefonódás valósága. – Ez a második megállapítás. Kicsoda az ember? Isten képmása. Az Írás mindig ezt hirdeti: „Isten az embert földből teremtette, s a maga képére alkotta” (Sir. 17,1). – Kicsoda az Isten? A Szeretet. Ezt hirdeti János apostol: „Aki nem szereti, nem ismeri az Istent, mert az Isten a Szeretet” (1Jn. 4,8). Ez a kiáradó Szeretet azután az ember lelkéből is szeretetforrást fakasztó hatalom. Ha pedig a **kettő összefolyik**, akkor lép elénk az Isten- és emberszeretet dinamikája.

2. Kegyelmet közlő az égi Atya.

Ez minden pillanatban valóság.

a) Kitáruló lélekkel tekint a Hozzá emelkedőre. Ezért mondja a Zsoltáros: „Oltalmazó Istenünk, tekints ide, nézz fölkenetnek arcára!” (Zsolt. 83,10).

b) És osztó szeretettel szórja kincseit a Hozzá fordulóra. Földieket adja – teremtéssel, lelkieket kínálja – szeretettel. „És egy szívet adok neki és új lelket adok beléjük; elveszem testükből a kőszívet, és hús-szívet adok nekik” (Ez. 11,19). – De mik ezek részleteiben? Segítés az életúton (anyagi – lelki). Megbocsátás – az elesés idején. Hazakísérés – az utolsó percek idején.

Bef.: Égbe száll az ember, és égi kincset szór az életére az Isten. – Ez a kettős dinamika az ember és Isten viszonya. Ennek legnemesebbje: az Istenfia – a földre száll. Ez az Advent beteljesülése.

*

1. (Secreta) beszéd: **Isten kegyelme – az Istenhez jutás eszköze** (Dogmatikus beszéd: Az Istenhez jutás eszköze) „E szent adományok, Urunk, hatalmas erejükkel tisztítsanak meg minket, hogy egyre jobban megtisztulva juthassunk forrásukhoz, a mi Urunkhoz”

Bev.: Hogyan juthatunk színed elé, Uram? – Földi és örök életben – égi kegyelmed erejével. – Mit kell tehát kérnem?

1. Tisztává tedd életünket, Uram!

Te biztatsz! Én követem és teljesítem biztató szavad, amelyet Írásod diktál: „mert az alamizna megment a haláltól, megtisztít a bűntől és irtalmasságot és örök életet szerez” (Tób. 12,9).

a) „Életfolyammá” zavarodott életünk sodró árja. Én magamon érzem: „Ki igaztalan haszonra törekszik, tönkreteszi házát” (Péld. 15,27). – Rommá lett lelkem gyönyörúsége...

b) Hogy tiszta „életforrás” üdeségét mutassa életünk áradása. Boldogan hallom az apostol szavát és követni akarom útmutatását, oktatását: „Közeledjétek Istenhez, s ő is közeledni fog hozzátok. Mossátok le kezeteket, ti bűnösök, s tisztítsátok meg szíveteket, ti ingadozó lelkűek!” (Jak. 4,7-8).

2. Hogy így Hozzád jussunk, égi Atyánk!

A végső cél úgyis Te vagy! – Indítottál, mint forrás, tisztítottál a kegyelem erejével és hazavársz – örök tengeredbe!

a) Tiszta legyen – a „Deltánk”! Csak Isten teheti tisztává életem „folyamát”, mert bizony: „Ki mondhatja: Tiszta az én szívem, tiszta vagyok a bűntől!” (Péld. 20,9).

b) Atyai öledben találjuk meg örök hazánkat! – Tőled jöttünk és Hozzád vágyunk! Jól tudjuk Rólad: „Én az Alfa és az Omega vagyok, az első és az utolsó, a kezdet és a vég. Boldog, aki megmossa ruháját (a Bárány vérében). Joga lesz az élet fájához, és a kapukon át bemegy a városba” (Jel. 22,13-14).

Bef.: Istenhez törünk, de csak a tisztaszívűek látják meg az Istent. „Boldogok a tisztaszívűek, ők meglátják az Istent” (Mt 5,8). A földön is csak ezek „látják”, az örök életben pedig ezek „bírnak”.

*

1. (Communio) beszéd: **A föld gyümölcse – Isten áldása** (Dogmatikus beszéd: A természet javai: Isten adományai) „Valóban, az Úr megadja kegyelmét, és földünk megtermi gyümölcsét” (Zsolt. 84,13).

Bev.: Bár minden Isten dicsőségének hirdetője, mégis a világ az emberélet legtökéletesebb szolgálja. – Hogyan tárja eléink magát a világ?

1. Teremtő Urunk teremtménye.

Minden az Úrtól.

a) Létében. – Teremtő az Isten és fenntartó az ég Ura. „Tiéd az ég, és tiéd a föld, te alkottad a föld kerekességét és mindazt, ami rajta van; az északot s a délet te teremtetted” (Zsolt. 12-13).

b) Terméshozamában. – Ezt magasztalja a próféta: „Ezt mondja az Úr Isten, ki az eget teremtette és kifestette, ki megerősítette a földet, és ami belőle sarjadzik” (Iz. 42,5). – A világ nem befejezetten adott, hanem **termést hozva** asztalt terítő. Más élők és az embernek. Csakhogy ez a „terméshozás” és „asztalterítés” munka útján valósul. Az ember ugyanis szellemi uralma folytán feltárja a világ titkait és dolgozó uralma alatt tartja a világot. „Isten az embert a földből teremtette... Felruházta őt a magához hasonló erővel... Félelmetessé tette őt minden élő előtt, hogy uralkodjék az állatokon és a madarakon” (Sir. 17,1, 2 és 4).

2. Majd: mint az emberi élet titkos kibontója.

Nagyon természetes, hogy az isteni természet nem maradhat meddő ajándékvétel. Élet az Isten és léte kell fakadnia életkincseinek. – De itt is segít a világ? Igen! Igen! – Hogyan?

a) Az embert áldozatosan munkára szorítja. Vesz az Istentől az ember – természetes életerőket. A világ is lehetőségeket hordoz. Ezeknek a valóra dolgozása miatt bele kell kapcsolódnia az „élet Ura adományainak” kialakításába, hogy léte akarja és kötelességgként fakassza az Isten adományát. – Így tehát a világ az embert áldozatosan dolgozóvá teszi.

b) És így a Teremtő kezéből kikerülő világgal együttesen életvirágot fakasztó. – Az erőfeszítés, a munka ugyanis erény; és az erény pedig emberélet tökéletesítés. Így tehát az erényfakasztás Isten, világ és ember együttesének műve. Milyen erényekről van szó? A megindulásban a természetes erényekről. Mégpedig azért, mert az isteniek (hit, remény és szeretet) belénk önti és mi szolgálattal fokozzuk azokat. Az erkölcsieket pedig: bölcsesség, igazság, lelki erősség, mértékletesség, a kegyelem televényéből dolgozza ki az ember. – Végül is ez az igazság: Isten világa a természetes élet gyökérzete és ember tevékenysége nyomán életvalóságba való fakasztása.

Bef.: Így a világ is erényvirágzásnak indító isteni követ, amelynek felénk fordulása – életbontakozásra szorítja Isten adta szellemi lelkünket.

*

1. (Postcommunio) beszéd: **Hol készülünk az Úr eljövetelére?** (Liturgikus beszéd: Templomunk ereje) „Engedd, Urunk, hogy megtaláljuk irgalmadat templomodban és így méltó tisztelettel készülhessünk megváltásod közelgő ünnepére. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen”.

Bev.: Istent váró lelkünk állandóan nyíltan tárul az eget felé... De a közvetlen Isten keresés és találás az **Isten házában** történik.

1. Isten szent háza legyen a készület helye.

a) Itt találkozunk az Úrral. – Ezt dicsőíti a Zsoltáros. „Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hadd lakjam az Úr házában életemnek minden napján, hadd lássam az Úr pompáját, hadd látogassam temp-

lomát. Mert ő elrejt hajlékában a veszedelem idején; megvéd sátra rejtekében” (Zsolt. 26,4-5).

b) Itt mutatjuk be az áldozatot az Úrnak. – A hegy csúcsa volt az Úr háza, odaküldi az engedelmesség prófétájaként áldással Ábrahámot az Úr. „Mondá neki az Úr: Vedd egyszülött fiadat, kit szeretsz, Izsákot s menj el a Gondoskodás földére s áldozd fel ott egészen elégő áldozatul az egyik hegyen, amelyet majd mutatok néked” (1Móz. 22,2). – De az Úr áldozatai a világ templomaiban fognak feláldoztatni. „Hiszen napkelettől napnyugtáig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta eledeláldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek” (Mal. 1,11).

c) Itt látjuk, hogy **közös Atyánk** emberközösségünkben – az Isten. De legszentebb templomunk a lelkünk, ahol **mindnyájan** megtaláljuk és imádjuk az Istent. „...Hiszen ti az élő Isten temploma vagytok, amint Isten mondja: Közöttük lakom és közöttük járok, Istenük leszek, ők meg az én népem” (2Kor. 6,16).

2. Mert ömlik bőségesen az Isten kegyelme.

De hogyan száll felénk az Úr templomából az Isten kegyelme?

a) Az Ige csengésében. „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényessége (Zsolt. 118,105). „Nos tehát, fiam, hallgass rám, s el ne távozzál szájam igéitől!” (Péld. 5,7).

b) A kegyelmek szentségi kiadásában. Szentmise és szentségek Isten erejének kiadásai a mi életünkben. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Azért az „Isten háza” a mi kis templomunk, mert itten ömlik lelkünkbe legbőségesebben és legtermészetesebben Istennek kegyelme. – De sohase feledjük, hogy „Isten háza” és „életáldozat szentélye” a lelkünk, ahol együttesen áldoz Istennek az ember.

* * *

B/ rész: az Evangélium szövegéhez írt beszédek

Az Evangélium szövege így szól: „Jelek lesznek a napban, holdban és a csillagokban, a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és háborgása miatt. Az emberek megdermednek annak szorongó várásában, ami az egész világra következik. A világmindenséget összetartó erők megrezdülnek. Akkor majd meglátják az Emberfiát, amint eljön a felhőkben nagy hatalommal és dicsőséggel. Amikor mindez beteljesül, tekintetek fel és emeljétek fel fejetekeket! Elérkezett a megváltástok. Hasonlatot is mondott nekik: „Nézzétek a fügefát és a többi fákat. Amikor látjátok, hogy már kihajtanak, tudjátok, hogy közel van a nyár. E történetek láttára tudjátok meg, hogy közel van Isten országa” (Lk 21,25-31).

– A mai Evangélium Jeruzsálem pusztulásáról és a világ végéről szól. Mindkettő **jövendölés**, és így az első dogmatikai terület lehet az isteni **előrelátás** és isteni **kinyilatkoztatás**. Ugyanígy fejtegethető a **kinyilatkoztatás és az ember viszonya**. De felvethető a Messiás **belső öntudata, hivatása** és **Isten volta** is (jövőt készít, jövőt lát). – Végül fölvethető az utolsó ítélet **jeleinek** kérdése, a világ vége, az **ember hivatása** és **végkifejlődése**.

Különálló beszédek

1. beszéd: **Miért zeng az ítélet hangja?** (Dogmatikus beszéd: A múlandók és a végnélküliek)

Bev.: A „sors tragédiája” (szimfonikus mű) első üteme az erőteljes belendítés a várakozó és bizonytalankodó életcsendbe. Emberélet nagy tragédiája is erős ütemmel üti meg a legfélelmetesebb élethangot. – Ez a mai Evangélium zúgó harsonája. De miért? Miért? – Ez a nagy kérdés, amelyre két nagy pontban foghatjuk össze a feleletet.

1. Életünk végét ismerjük fel.

A mai Evangélium valójában függőnyt felvonó jövendölés. „És jelek lesznek a napban, a holdban és a csillagokban...” (Lk 21,25) ... Jó, ha Isten terve szerint látja az ember a jövendőt, mert így helyesen éli a jelen életet.

a) Szükségesnek látta ennek felvonását a Mester. Miért? A felelet elég világos! Egyszerűen ez: lássuk, merre tör az élet! – Nem elég tudni ugyanis, hogy honnét jöttünk, hanem tudnunk kell, hogy hová megyünk. Az isteni eredet az élet nemességére figyelmeztet, de az Istenhez való hazatérés mi-

lyensége is fontos probléma. A mai Evangélium ennek meghirdetése.

b) Lássuk, milyen módon fordul jobbra, vagy balra az élet. A mód kérdése pedig azért fontos, mert ennek ismeretében tudunk helyes életirányt vonni. Milyen élet **üdvözít** és milyen élet **kárhoztat**? Annyit tudunk, hogy: „A szűk kapun lépjetek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásba visz, – bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu és milyen keskeny az út, mely az életre visz, – bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13-14). – Azt is tudjuk, hogy: „... jó és kedves üdvözítő Istenünk szemében, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és eljusson az igazság ismeretére” (2Tim. 2,4). – Így azután világos, hogy a módnak alkalmazása azon a vonalon mozog, arra megyünk, ahol az üdvösség lakik... Ez pedig az örök vonalak jelzése, mely iránytűként mutatja az életnek útját és végpontját. – Nagy baj volna ugyanis, ha reánk is állana a Bölcs szava: „Valóban, letértünk az igazság útjáról, az igazság világa nem fénylett nekünk, s az értelem napja nem kelt fel számunkra! Az igazságtalanság és romlás útjain elfáradtunk, bejártunk kietlen utakat, az Úr útjáról azonban nem tudtunk” (Bölcs 5,6-7). Ez pedig azért volna végzetes, mert nem hallgattunk a Mester szavára, aki azt mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6). – Főgondolat: nincs öntudatlanságba süllyedő életvég, hanem diadalmas cél az élet. – Jeruzsálem pusztulása előrevetített hasonlat. A döntő: emberéletünk **sötét lehetőségének** feltárása. – De miért ez a sötét kép?

2. A sötét kép ellentétül irányítsa életünk útját.

Íme, itt is csendül: állandóan velünk az Úr! Mit akar közölni így az Isten?

a) Azt az isteni kinyilatkoztatást, hogy ez a kép a valóság előrevetített rajza. Tárgyilag egy tételt jelent: nem az emberé az **utolsó szó**, hanem az **Istené**. – Felelős az ember, ez együttjár a szabadsággal. Ennek ismerete pedig azért fontos, mert így a szabad ember könnyebben dönthet. Tudnunk kell, hogy döntésünkkel az **isteni tervhez** igazodjék az élet.

b) De hát mit válaszoljon erre az ember? A felelet röviden ez legyen: ez csak megmozgató erő. A lényeg legyen annak a felébredése, hogy **szerető lélekkel** hazavágyik a földi zarándok. A félelem csak azt adja, hogy így is kikényszerítse a megváltó szeretetét. Nem a közvetlen kényszer erejével, hanem az előrevetített jövő képe alapján való **szabad választásra épített döntéssel**.

Bef.: A szimfóniában mindig visszatér a „sors dübörgő szava”. Keményen cseng és magyarázóan indít... Életünk minden mozzanatát érintse és ihlesse az élet sodrának nagy belső üteme. Ez pedig így szól: minden múlandó, csak az ember, az Istenhez tartozó szellemi lény –végnélküli.

2. beszéd: Miért e kemény hang? (Pedagógiai beszéd: A Messiás kemény hangja)

Bev.: A szeretet nem lágyaság, hanem keménység. Nem érző, hanem építő lendítés. Lágy érzések szétbomlasztó lazaságok szülője. Ezt meg lehet figyelni az életben. A szerető Isten szava ez; de miért cseng ilyen keményen?

1. Hogy lássunk!

Igazságot feltárni, felkutatni annyi, mint szeretettel közeledni. „Az Úr szava tiszta szó, tűzben megpróbált ezüst, salaktól elválasztva, hétszeresen megtisztítva” (Zsolt. 11,7). A lényeg itt: a **tiszta** szón, az igazságon pihen.

a) Az elkendőzés szeretetlenség. Amikor tehát az Úr szól, akkor az emberek iránti szeretetnek **igaz** csengését kell várnunk.

b) S a szeretetközlés: a jó látás biztosítása. Erényt és hibát világosan és helyesen meglátni annyi, mint a szeretet területén mozogni. Íme: a szeretet a világos látás.

c. A szerető ember adománya: a jó látás. De különösen áll ez arra, hogy az Isten szerette embernek isteni adománya a helyes látás. –A „lélekvakság” élettemetés. Így tehát, ha leesnek szemünkről a „tisza látást gátló hályogok”, akkor egyenesen a legnagyobb jót vesszük teremtő Atyánktól.

2. A jó látás pedig: a jóakarás alapja.

Azért kell, hogy a jót akarjuk. És pedig a szeretet befelé és kifelé való fordulása a jót akarás vonalán. – Kinek akar jót a megvilágított értelmű ember?

a) Önmagának. Hogyan? Ismeri a célt, látja az eszközöket és ébresztgeti benne az elérés nagy vágyakozását. –Íme a nekilendülés **az aszketikus életnek**.

b) Másnak!... Családnak – gyermeknek. Iskolában – növendéknek. Ember-közösségben – mindenkinek! Íme: a sugárzó jóság kivetítését szorgalmazó lendülete!

3. Hogy jót tegyünk!

Az igazság: a látás és vágy tettekben oldódik fel. A cselekedet nélküli áhítozás légverdesés és elolvadás...

a) Jót teszünk **anyagiakban**. Lényege: osztás. Amink van: osszuk! Feleslegből és szükségesből! Ez azután az **erénynek** fokozatát mutatja. Aki a szükségeset is felezi, az szt. Márton köntösének kettévágója!... Isten hőse! Tóbiásnál olvassuk: „Ha bőven lesz, bőven adj; ha szűken lesz, arra törekedjél, hogy a keveset is szívesen nyújtsd” (Tób. 4,9). A Mester pedig ezt írja parancsban: „Akinnek két köntöse van, ossza meg azzal, akinek egy sincs, és akinek ennivalója van, tegyen hasonlóképpen” (Lk 3,11).

b) Jót tegyünk **szellemiekben**. A kegyelem csatornájává nemesedjünk! Ez már az örök élet vonalán való segítség. Ez nemcsak a papok dolga. Mindenki lehet Isten ilyen szolgája. Szt. Ráfaelek leszünk, akik Isten zárandokait hazakísérik.

Bef.: Így azután helyesen élünk! Lám! Az erős isteni hang életet szolgáló zsongó, bongó isteni melódiává finomodik...

*

Ez a beszéd reáépíthető: André **Gide**: „La simphonie pastorale” regényére. – Lényege ez: addig olvadozik és cselekszik a nemeslelkű pásztor a meleg részvét hatása alatt, míg a szeretetből a szerelem érzése fakad s alig lesz erős a szakításra... Végül is az Isten lép közbe, aki a leány halálával menti meg az ingadozó, de nemes lélekembert. – Az érzés veszélyt hoz, a kemény ítélet életet fakaszt. – **Alkalmazás**: jobb az erős hang, mint az érzelgős melegség! – Ez a 2. beszéd: „Miért e kemény hang?” – még más két változatban is fejtegethető. Lássunk erre is példát:

2/a. beszéd: **Miért e kemény hang?**

Bev.: A kemény hang **komoly** figyelmeztetés. Mire figyelmeztet?

1. Időt nem álló – a nagy világ.

a) Jegyeinek lényege: a szétesés.

b) Értékeinek lényege: csak segítő, de nem célbaütő.

2. Időt álló – a „kisvilág”.

a) Jegyeinek lényege: az Isten képét hordozza a „kisvilágot” alkotó ember.

b) Ez a kép pedig végnélküli tökéletesedést igénylő Isten-kép.

Bef.: Leverőnek látszó **prelúdium**, de lélekemelő **finálé** az egész Evangélium.

2/b. beszéd: **Miért e kemény hang?**

Bev.: Hát ez a rettenetes hír – az Evangélium jó híre? Igen! Jó híre az emberi élet Isten jelezte útjának és diadalmas végének.

1. Küzdelmes az életetek.

Ez az első hang.

a) Harc az élet...

b) Szenvedés a fejlődés...

2. De eredménye: megváltástok.

a) Az Isten felétek fordul.

b) Az Isten Megváltót küld.

Bef.: Megvált – a földi rabságból, és átvezet – az örök élet diadalába...

*

3. beszéd: **„A bölcsesség kezdete a félelem”** (Zsolt. 110,10) – (Erkölcsei beszéd: Az Istenre figyelés indítója)

Bev.: Hogyan jár az életúton az ember? Hittel, reménnyel, szeretettel. Ez a paradicsomi és újszülött emberi élet belső értéke. – De vajon nincs-e alsóbbrendű prelúdiuma az életnek? Vagy azt is mondhatnánk: nem indítja-e az embert **a nagy égi kincsek elvesztésének és így céltalanná lett életé-**

nek félelme is?

1. Kezdet lehet – a félelem.

Minden művet „előszóval” indít az író. Ez az előszó azután kíséret marad, de kiteljesedő akkorddá szélesedik. A zeneműveknek is ez a menete. Operáké különösen... És az emberélet nagy „zeneműve”?

a) Alsóbbrendű érzés – a félelem. Pogány népek **félik** az Urat. Ezért lélekhangjuk: a rettegés és a térdenálló áldozat. Még emberáldozat is!

b) Magasabb rendű a tisztelet. Ószövetség népe **rettegve tiszteli** az Urat! Ez már lelkebb, mert elismerése a tekintélynek, de hite a **személyes kapcsolatnak**. Ezért mondja az Írás: „Féld az Urat, a te Istenedet és csak néki szolgálj!” (5Móz. 6,13). Majd így ír a Bölcs: „A bölcsesség kezdete az Úr félelme” (Sir. 1,16). De a következő szavak már a **tiszteletet szülő** félelmet dicsőítik. „A bölcsesség teljessége Isten félelme; gyümölcseiből bőség fakad: egész házát megtölti termésével, s a tárházakat kincseivel. A bölcsesség koronája az Úr félelme, mely teljes jólétet és üdvös gyümölcsöt terem” (Sir. 1,20-22). „A bölcsesség gyökere az Úr félelme, ágai pedig maga a hosszú élet” (Sir.1,25). „Az Úr félelme kiűzi a bűnt, mert, aki félelem nélkül vagyon, meg nem igazulhat” (Sir. 1,27-28).

c) Legmagasabb skálázatú – a szeretet. Az Újszövetség megváltottjai szeretik az Atyát. Ez már a személyes szereteten alapszik. Égi Atyánk parancsolja mondván: „Szeretetünk Isten iránt abban mutatkozik, hogy megtartjuk parancsait. Parancsai nem nehezek” (1Jn. 5,3). Természetes, hogy az utóbbit kell céllá tennünk. Tőle jöttünk és Hozzá megyünk!

2. De erős eszköz és cél – a szeretet.

Az előbbi fokozás: félelem, tisztelet, szeretet. A legfelsőbb fokot célozza! Lépcsőzet az egész – az életcsúcs elérésére!

a) A félelem és rettegő tisztelet – előkészít! Tehát nem értéktelen. Isten az Úr, az ember a hódoló, a teremtmény! Van ebben **belátás** (érzelem) és **hódolat** (akarat). Íme itt már az ember egészen közeledik az Istenhez.

b) A szeretet eszköz és cél. Gondoljunk csak arra, szerethetünk természetes erővel, de szerethetünk **kegyelmi erővel**. – Eszköz: így juthatok földi kereteken belül – égi Atyámhoz. Látom ugyanis szóró szeretetét. De vehetem az isteni erényben a szeretet kincsét... Így az isteni természetén át szeretem az ég Urát. – Cél: így jutok Hozzá! Itt a személyes kapcsolat és az örök egybefonódás ténye a döntő jelentőségű. Ez pedig egyedül az isteni szeretet erényének belénk öntött kegyelmének hatása. Jól mondja az apostol: „Szóljak bár emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom” (1Kor. 13,1). – Végül is ez az igazság: a félelem elfordíthat az anyagi világtól, az isteni szeretet egybefog az égi Atyánkkal. Az elsöben több a természetes élet, az utóbbiban minden kegyelem.

Bef.: Pogány vallások lényeges motívuma: a **félelem**. A mi szent hitünknek az életbölcsesség kezdete csupán.

*

Ez a beszéd reáépíthető arra a beszélgetésre, amelyet egy hindu valláskutató (Sundar Singh) folytatott az egyik pogány pappal. A kérdés és vita a **vallások hatásáról** szólt: mit gondolsz – kérdezte a pogány –, van-e különbség szerinted a bálványnak mondott „istenarc” és az isteninek tartott „Krisztus-kereszt” között? Hiszen mindkettő fából, kőből, aranyból faragott alak... Igen nagy a különbség – felelte Sundar Singh –. Az első felé és köré rettegő félelemmel sereglük a hívő, a másikkal szeretettel siet az életzarándok. – Miért? Mert az első csak a földi ember alkotása és a rettegés szülője, a másik valóban az ég követe és így az isteni Szeretetnek a sugárzója! – **Alkalmazás:** A szeretet ad értéket mindennek. De a félelem idesegethet.

*

4. beszéd: **Az áldozatos lélek** (Erkölcsei beszéd: Életeszmények ereje)

Bev.: A földi életértékeket kereső ember lélekképének megrajzolásával kezdem a mai szentírási szöveg magyarázatát. – A nap lehullik, a hold elhalványodik, a pusztulás réme fenyeget és minden a megsemmisülés veszélyét tárja elénk. Mert az igazság az: hogy az ember földi és lelki életének erős eseményei is megremegnek és elpusztulnak. – De a Mester harsogó szava beleszól a letört világba:

„Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Mintha azt mondaná: ez a világ nem a mi otthonunk; nincs tehát végső végpusztulás, mert omlik a föld, remeg az égbolt, hullanak a csillagok, de diadalmas marad az Isten országa.

1. Pusztulnak életünkben is – a földi értékek.

Ezzel azt akarom jelezni, ne csak az utolsó napok rémségeit figyelj, hanem jelen életed csillaghullására is ügyelj! –Színeznél lehetne ezt a képet, de nem teszem. Úgyis tudja mindenki, hogyan hullanak le eszménycsillagok, hogyan ködösödnek el a nagy távlatok... Hogyan pusztulnak el földi kincsek... értékek... Azok is, amelyekbe az ember minden reményét helyezte. Még az a gondolat is megkísért, hogy a halál az élet mezsgyéje szélén vár... Amit kincsünknek tartottunk, azt elveszi, ami szent és szép volt, azt elpusztítja...

a) Aki az élet egész tartalmát és értékét a földre helyezte és életének gyökérzetét úgy túrta be a sártengerbe, hogy csak annak gyönyörűségét szívogassa, azt rákényszerítette az Isten keze, hogy **amit jónak tartott, áldozatul dobja, és az élet reménysége elrabolja.** –Az egész élet így pereg alá...

b) Aki azonban nemcsak a földi életben hitt, aki élvezeteit nem habzsolva igényelte, az nem retten meg, ha kongat a halálharang. A hittől, a szent reménységtől megfosztott nemzedék rettegve gondol a halálkövetre és mindent elkövet annak elűzésére. – Nem lehet azonban célt érni, mert a rémek közelednek, a halálharangok konganak és az életet olyan szent figyelmeztetéssel intik, ami föld és ami földi kincs, az múlandó, az szertefoszló. – Bár ez a rém reánehedzik mindenkire, mégis tudnunk kell, hogy az Isten keze nem úgy sújt, hogy összetörjön. Minden pusztulás azért kopog, hogy már a földi életben meghirdesse ezt a fönséges igazságot: **Isten országa nem e világból való!**

2. Fénybe bontakoznak az örök kincsek.

Az evangéliumi Mester meghirdette csodás Evangélium azt akarja, hogy az ember reádöbbenjen az igazságra, fölemelkedjék a fönséges magaslatra, hogy **az isteni Mester az Isten családját az örök élet szent világába akarja juttatni.**

a) Nem azért nehezedik a világra a halál keze, hogy csak kiölje az értékek legszentebbjét, az életet, hanem hogy rettenetes kézzel **valami magasabb rendűre segítsen!** – De ha túlzottan idealizált is ez az elgondolás a földi élet vonatkozásaiban, mindenesetre igaz **a lelkek világában.** – Az élet küzdőtér. „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1). Nem lehet az életből kitörölni a küzdelmet, a szenvedést, a fájdalmat.

b) Az életet egy szóval lehet meghatározni: **áldozat.** Vagy ha úgy tetszik: küzdelem, szenvedés, lemondás, vagy Krisztus nyomán: **keresztút.** – Ez a meglátás nem emberi találmány; az Isten szent tervében pihenő gondolat, mely az élet szent fejlődésének ütemeszköze. Az édesanya szent áldozata a gyermek létrehozása. Élete szent áldozat gyümölcse. – Minden önfeláldozás az élet lemondásával történik, mint a Kereszt Krisztus áldozata. De ezt a kegyelmet csak az tudja megkapni, aki kikönyörögte az Úrtól, hogy lelke a szent látás kegyét vegye. Ez a látás azután meglátja az élet igazi távlatát. Ez megtépi a záró kárpitot, tekintete belemerészkedik a végtelenbe... Ha azután idefejlődöm, akkor az élet minden kincsét áldozatul hozom.

c) Aki áldozatát szentül hozza, az az Úr engesztelője. Az ilyen embert azután könnyű életből kemény kézzel ragadja és szenvedésen át nemesíti a mindenható Isten (Pellico Silvio). – Szent gyönyörűséggel Krisztusra gondolva az oltár felé fordul és szent Ignác-szerű lélekkel így szól: „Uram, ha rámnehezedik is a szörnyűség réme, a szenvedés zsibongó rémképei, ha életem veszélyét sejtem is, megemelem lelkemet és Jóbként mondom: veheted, ami az élet gyönyörűsége, csak az örök élet szent kincseit hordozhassam”. – Az áldozatkészséget, lemondó lelkiséget fölébresztem, és ha a halál szörnyűségeinek réme közeledik is, hiszem, hogy Isten nem a letörés, a halál Istene, hanem a megemelés, a kifejlesztés, az áldozatosan megnevelő **élet Istene.** – Ébresszétek ezt a hitet, ne nézzetek úgy az életre, hogy ez nem e világból való, és vegyétek észre, hogy az emberi élet örök hivatású.

Bef.: Az az ember, aki csak a földön keres mindent, az az elragadó kezek erejét érezve ijedten fölkiált: távozz tőlem, Halál!... De akinek fülében cseng a Getszemáni kert Krisztusának szava, az így formulázza a félelem szavát: **ha lehet, múltjék el a pohár...** és hozzáteszi: de nem az én akaratom, **hanem a Te akaratod legyen!** (Lásd: Mt 26,39). – Miért éltet az Isten? Mert a mi szenvedéseinken keresztül az Ő akarata értelmében a földi áldozatos élet után az Úr örök élet országába vezeti ember gyermekeit. **Úgy legyen!**

*

Ez a beszéd reáépíthető a következő történetre: szt. Lajos francia király részvevő lélekkel fordul egy könyörgő koldushoz mondván: „mindent kapsz szegény boldogtalan testvér, mert mindent elvesztettél!” A koldus így felelt: „tévedsz király! **Csak** a földieket vesztettem el, de az **égiek reményében** a boldogok boldoga vagyok”. „Hogyan?” – kérdi a király. „Levált rólam a föld terhe és boldogság szent örömeivel telít a lélek minden gyönyörűsége. Csak átfutó területem a föld, mert örök otthonom az ég”. – **Alkalmazás:** Lajos király **szent Lajossá** lett – ilyen bölcs tanítás nyomán.

*

5. beszéd: Ég és föld találkozása (Erkölcsi beszéd: Ég és föld találkozása)

Bev.: Egy tudós és sokat szenvedett emberrel beszéltem a napokban, aki azt mondotta: milyen jó volna a katolikus hívek között elterjeszteni **P. Columbiére** kis imádságát, amely így hangzik: „**könyörögve kérjük, hogy az Istennel való együttélés állandó kegyelme töltse be lelkünket.**” – Azért szállna az égbe az ima, hogy az Istennel való találkozást biztosítsa az ember számára az Istenatyának közelségében pergő életforma. Advent gondolata szinte magával hozza ezeket a vágyakozásokat, mert a lélek mélyén ősi vággyal vágyakozik az ember az Isten után. Az Egyház imája ezt esdi: „A Megváltót, a mi Urunk Jézus Krisztust várjuk mi, Ő fogja újjáalkotni testünket, és hasonlóvá teszi az Ő dicsőséges testéhez. Józanul, igazul, jámborul élünk a világban, várva a boldog reménységet, s a nagy Isten dicsőségének eljövételét” (Resp.) – Az ember szeretné elérni a csodát, hogy földi életben is vele élő legyen az Isten, és a földi élet után a föld zarándoka érje el az egek világában az Urat. – Mert szent hite úgy súgja: **az ég leereszkedik az ember felé.** – Így végül is kettős gondolat hullámzik lelkünkben: egek földreszállása, ember hazajutása. Ha valósággyá válnék ez a kettős gondolat, akkor boldog, beteljesült életet élhetne az ember.

1. Mít jelentene az egek leereszkedése?

Ez a kifejezés az Írás szavain keresztül értelmezendő.

a) Az Ószövetségben a kinyilatkoztatáson keresztül keressük magyarázatát és találjuk a Megváltó ígérő isteni szóban, amelyet végigkísér a próféta beszéde. Ezek az Istentől világított lelkek erősítik az emberben az isteni követ érkezésének vágyát és reményét. De igazi ütemet akkor nyer, amikor az **Emmánuel-ről** szól, Aki a föld emberét lélekben fogja gazdagítani, mert Aki hozzá érkezik, azt Istennek fogja nevezni. Írásunk szava szerint: „Íme a szűz méhében fogan és fiút szül; neve Emmánuel lesz” (Iz. 7,14).

b) Az Újszövetség Adventjeit akkor nézzük lélekszemmel, ha rövid földi életünket a lelkünkhöz legközelebb méretezett, **saját élet-adventünknek** nézzük. – Akkor észlelhető leereszkedése, ha önmagamban érzem, velem van az ég Ura. – Egyik neves léleknevelő atya írja: ne feledd, hogy nagy adventre küldtéll és el ne bizakodj, hogy magad vagy a jövő intézője. Gondolj arra: múltban melletted állt az Isten mint bíró, jövődben veled van az égi Atyád, jelenben megvilágítóként áll melletted a Szentlélek Isten. Ne légy tehát ködös ember, aki egész életet szentel arra, hogy csak bánkodik a múlt töröttségei, bűnei miatt... De ne légy büszke sem, ha a jövőt magadra mered venni azon siránkozván, jajgatván: mi lesz velünk?... Nem tudod, hogy életed Istenatyád kezében van? Úgy tekintheted boldognak magadat, hogy a Szentlélek kegyelmével élve döntő szót hangoztassál az Isten által kívánt helyes életút mellett. –Történelmi távlatokon túl történt isteni megjelenés a jelen életben, a magunk életében közel hoz az Atyához, megalapozva: Isten jelenlétében vezesd földi életedet!

2. Leereszkedik az életben Isten a múltban, a jelenben és a jövőben.

Ébreszd az adventi vágyat, hogy hozzájuthass ahhoz a világhoz, ahol Isten lakik. – Ez már az ember felemelkedésének a kérdése. Az Írás mondja: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Tehát úgy élj, hogy az Ő országát tedd otthonoddá!

a) Ne hidd, hogy a földi életből nagyobb karajt tudsz szelni... Azt se gondold, hogy az örömek serlegéből nagyobbat tudsz hörpinteni. Az élet útján járva a boldogság birtoklásával éled át, hogy közel az Isten... A Mester a másik útról beszél: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Majd ezt is hirdeti: „Aki föl nem veszi keresztjét s nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,38).

b) A hegyi beszéd élén a Krisztus szavaival erősített nyolc boldogság elsorolásánál az Isten által jelzett boldogság birtokbavételét nem a föld, hanem a **lélek kincseivel kell megtalálni.** – Az Úr mondja: „Isten országa köztetek van” (Lk 17,21). Ez annyit tesz, hogy égi Atyánk közelében élhetjük földi

és örök életünket. Akár örömet, akár szenvedések ködös jövőjét rajzolja elénk és rémképekkel ijesztget az élet, mindig az a gondolatom: velem él az Isten! Életemet látja, irányítja, erősíti a mindenható Isten.

c) Ne úgy vágyakozz a szenvedések idején az örök partok felé, hogy zokogd Jeremiás lemondó siralmait és siránkozóan vágyakozó szavait mondd. Lelked belső buzgóságát így öntsd dallamos szóba: én a szent parancsod által megjelölt utat járom, hívó szavad nyomán élek és akár öröm, vagy szenvedés itt a részem, örök ítéletedet diadallal várom. – Így nincs összeomlást keltő siránkozás és letörés, mert hozzákötöm mindezt ehhez: megérkezést igénylő vágyak élnek bennem. Kiterjesztem és kifizetem lelkem szárnyait, megyek, röpködök ahová Te hívsz, örök szent otthonodba, Atyám...

Bef.: Szép ősi magyar szokás szerint így Adventben csoportokba szervezkednek a hívek és az Isten Fiát váró Szent Szűz képét viszik házról házra. – Egy napig van minden családnál. Kis oltárt készítenek, ezt díszítik és ott van szt. Józseffel a Szent Család. Az utolsó napon, december 24-én Betlehemet visznek, jelezvén, hogy már földi szemmel is látható a Szent Család. – A szentségi Úr előtt azt a kegyet kérjétek az **emmauszi tanítványok lelkével**: szállj lelkünkbe Urunk és maradj velünk, hogy be ne sötétedjék a lelkünk! Így Advent ködös világában Krisztus kegyelmi fényével, Isten terve szerint látjátok, hogy utatokra fénycsóvát vetít, és már a földi életben élvezitek Isten jelenlétét, életek szent csodáját, várjátok égi hazátok birtokbavevése után az égi örök országot.

6. beszéd: **Mi múlandó és mi örök?** (Dogmatikus beszéd: Múlandó és örök értékek)

Bev.: Az év utolsó vasárnapját és az év első vasárnapját egy Evangéliummal ünnepli az Egyház; és pedig azt jelezvén: akár kezdesz évet, akár élsz vagy befejezel, egyetlen mondat vezesse életedet: „...az én ígéim el nem múlnak” (Lk 21,33)! – Ebből két gondolatot kell elvinni magunkkal.

1. Ég és föld elmúlnak.

Értékelméletet kell készíteni az életbe beköszöntő, az ott dolgozó és az Istenhez térő embernek, amint a bölcselők annyiszor próbálták elkészíteni, hogy a világ dolgainak értékét megállapítsák.

a) Legkisebb érték: az élettelen, ennél több a növényvilág, a növényvilágnál is értékesebb az állatvilág, a legtekélyesebb az ember. Aki kufár, az az életet úgy méri, hogy a legkevesebbet ér a föld, többet ér a szén, legtöbbet ér a gyémánt. – De a gondolkodó megdöbbenve veszi észre, hogy a legtöbbet ér a föld, mert belőle sarjad a kenyér. Kevesebbet ér az arany, mert ettől csordul az ember vére. Az átkozott drága fém.

b) Az Egyház azonban azt hirdeti, hogy minden, ami múlandó: az kicsiny érték. – Kiválónak hirdeti a **lelki munkát**. Ezért értékeli a **szellemi előretörést**, melynek gyümölcse: a kultúra. Ennek eredője a szebb élet... De mivel ezek múlandóságát vallja, azért hozzáteszi: ezeknél több a lélek. Mintegy azt tanítja élő szóval: a föld és test –otthon. A lélek a lakó. Természetes tehát, hogy többet ér a lakó, mint a lakóház. Úgy is fogalmazható: első a **személy**, azután jön a **tárgy**. És ez a lakó átkapcsolódik abba a világba, amelybe az isteni ígék hívogatnak.

2. De az én ígéim el nem múlnak.

a) Maguk az ígék örökök. Istenben vannak, Istentől jönnek és Istenhez visznek. Ezért mondja az apostol: „De az Úr ígéje örökké megmarad. Ez pedig az az íge, amelyet nektek hirdetek” (1Pét. 1,25). – A próféta szerint a földön is rettenetes az erejük: „Vajon nem olyanok-e az én ígéim, mint a tűz, – úgymond az Úr –, és mint a pöröly, mely szétzúzza a kősziklát?” (Jer. 23,29). De az Isten Fiának ezekhez emelkedő tömjénfüstje és a földre áradó illata olyan beszéd, hogy emel és boldogít.

b) Az emberlelkeknek szólnak, akik az örök élet várományosai és hordozói. Figyelmet ébresztenek. Igényeket keltegetnek. Tevékenységre serkentenek. Ezt ajánlja a Mester mondván: „Mindaz, aki hallgatja tanításomat és tettekre is váltja, hasonlít a bölcs emberhez, aki házat sziklára építette” (Mt 7,24).

c) És így az örök élet boldogságának harsonái. Krisztus hirdette, ember elfogadja. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüdítlek titeket” (Mt 11,28). És: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). – Az első segítséget kínál, a második pedig örök boldogsággal telít.

Bef.: Krisztus hirdette, ember elfogadja. Így a hit az örök élet alapjává keményedik.

* *

– Most olyan beszédek következnek, amelyeknek tárgya külön-különálló. Tehát egy-egy beszédet önállóan, egymástól egész függetlenül adó. Részletes fejtegetés helyett csak **rövid vázlatban** akarnók adni azoknak, akik a most következő gondolatsorokból választanának beszédteteleket. – Talán **indítás** lenne az egész, de **önálló feldolgozást** biztosítana az ötletszerű megmozdítás. Szerény véleményünk szerint az volna a legtökéletesebb és legönállóbb ígehirdetésre indító módszer, amely az egyházi szónoklat **teljes lelki hangját** és az egyéni színezetét biztosítaná.

1. beszéd: **Pusztuló az élet?**

Bev.: Miért a pusztulás?... Magvak elvetésére gondolj!

1. A múlandó világ összeomlik.

2. A végnélküli élet diadalmaskodik.

Bef.: A diadalmas élet az érték!

2. beszéd: **Az idő kérdőjele**

Bev.: Szt.Ágoston értelmezése az időről: ha kérdezed, nem tudom, ha nem kérdezed: tudom.

1. A percek – örök érdemszerzés eszközei.

2. Az idő teljessége – az örök igazság érvénye.

Bef.: Érdemszerző isteni ajándék.

3. beszéd: **Teremtés és pusztulás?**

Bev.: Minden Istentől! – ez az igazságok igazsága.

1. A szeretet szava az első.

2. Az igazság hangja – a második.

Bef.: Minden Istenhez! – Ember személyében.

4. beszéd: **Kicsoda az „Örök”?**

Bev.: A láthatatlan Isten **láthatóvá** léssen... Ez a Karácsony titka és öröme.

1. Földreszáll az ég Egyszülöttje.

2. Hogy örök hazába jusson a föld gyermeke.

Bef.: Ennek vágya – az Advent. Ennek élete – a Karácsony!

5. beszéd: **És az ember?**

Bev.: Ha Isten emberré lesz, lehetne-e isteni az ember?

1. Isten terve szerint időben élő.

2. Isten kegyelméből végnélkül élő.

Bef.: Igen! Ez az isteni szeretet maximuma!

6. beszéd: **Pusztulás jelzés – életfakadás hirdetés**

Bev.: Hulladék – élettelevény. Emberroncs – életremény.

1. Emberben is összeomlik a világ.

2. Emberben sarjadozik az isteni virág.

Bef.: A „kész ember” lehet „új ember”.

7. beszéd: **Hogyan várjuk az Üdvözítőt?**

Bev.: Virágok egek felé fordulva várják az ég harmatját és napsugarát.

1. A föld királyának várták a zsidók.

2. Az ég Urának tudjuk mi.

Bef.: Egekből lelkieket várunk!

8. beszéd: **Az emberlélek tavaszfakadása**

Bev.: Telet tavasz követ. – Emberiség lélektelét az emberiség lélektavasza követi...

1. A zúgó viharok megrázzák.

2. A tavasz szellői kifakasztják.

Bef.: Jó életszolgálatot „Élettavasz” jutalmaz.

9. beszéd: **A várakozók megértett Isten jelei**

Bev.: Isten jelentkezésének jeleit Illés próféta is jelzi. „... s a földrengés után tűz s a tűzben nincs az Úr, – s a tűz után enyhe szellő suhogása... egy hang szóla hozzá (Illéshez...)” (3Kir. 19,12 és 13).

1. A világ erőinek remegése.

2. Az embervilág Istenhez törése.

Bef.: De csak az Istent keresők értékelik.

10. beszéd: **Közel van az Isten országa**

Bev.: Időrendi kérdés ez? Nem! Lélekváltozások lemérése.

1. Ahol eltűnik a világ csillogása.

2. Ott felcsillan a mennyek országa.

Bef.: Aki lelkivé nemesedik, az éli a mennyek országát.

11. beszéd: **Mikor lesz a világ vége?**

Bev.: „Meselátás” az egész? ... Isteni igazság hirdetés!

1. Az „embernemzedék” elmúlik.

2. De a világ vége bekövetkezik.

Bef.: Isten teremtette, Isten sodorja, ember éli és Isten ítéli az életet.

12. beszéd: **És e nemzedék?**

Bev.: Az evangéliumi nemzedék –fog látni!

1. Látni fogja Isten dicsőségét.

2. És el tudja érni az ember boldogságát.

Bef.: Fényt hozott az életbe a Messiás, tehát isteni fényben fog látni a megváltott nemzedék!

* *

– Lehetne azután összefogó sorban is szólni **Advent I. Vasárnap** Evangéliumának tartalmáról. A vázlatok a következők szerint fejtegethetők. – Főcím lehetne: „**Az Urat várók**”. Lényege lenne: hogyan kell várni a Messiást? Természetes, hogy ezek a beszédek külön-külön is elmondhatók. Itt csak az Isten várás módozatait fejtegetjük.

1. beszéd: **Történelmi megjelenésben**

1. Isten ígérete – időre szólt.

2. Ember várakozása – időre vár.

2. beszéd: **Apokaliptikus megjelenésben**

1. Hatalmas diadalban – a földön.

2. Fenséges szereteturalomban – az égben.

3. beszéd: **Lélekben való – megjelenésben**

1. Az emberiséghez jön: az Úr.

2. Egyes ember lelkébe száll: a Szeretet.

4. beszéd: **Örök egyesülés – csodájában való megjelenés**

1. **Via mystica.**
2. **Vita glorificata divina.**

*

– Majd egy másik összefogásban a főcím lehetne: „**Előkészület hangolása**”. Itt az lenne a gondolat: nagy ügyre **előhangolás** szükséges. – A mai Evangélium tehát ilyen szemszögből ítélendő **Advent I. Vasárnapján**. – Lássuk, mik ezek a felhangoló lélekerők?

1. beszéd: **A „ködös jövő félelme”**

Bev.: Gyarló fényforrás az emberi elme.

1. **Még a jelen is ködös.**
2. **Mennyivel inkább a jövő.**

Bef.: De erős fény – az isteni fényszóró kinyilatkoztatása.

2. beszéd: **Az „erős jellem” dicsérete**

Bev.: Kicsoda az erős?

1. **Istennel erős az ember.**
2. **Istennel kemény az élet.**

Bef.: Isten minden erő forrása.

3. beszéd: **A „bízható jövő” meglátása**

Bev.: A záró függönyt el akarjuk tépni.

1. **Természetünk áhítozza.**
2. **Isten kegyelme biztosítja.**

Bef.: Így azután látunk!

4. beszéd: **A „teljes jövő” munkálása**

Bev.: Földről égbe – ez az élet útja.

1. **Emberi erővel – fejlődni.**
2. **Isten kegyelmével – tökéletesedni.**

Bef.: Végül is Istenhez vezet az élet és Istenben teljesül ki az ember.

* *

– Végezetül közlünk **néhány tételt**, amelyek **Advent I. Vasárnapjára** szólnak különféle szemszögből. Igen szép gondolatokat szülhetnek. Ezek pedig **csak** a szellemi élet megrezdülését célozzák és így a szónoknak a legteljesebb önállóságot biztosítják.

a) általános adventi beszédek

1. beszéd: **Az Isten életterve**
2. beszéd: **Az emberi élet története**
3. beszéd: **Az Istent kereső ember**
4. beszéd: **Az előkészítő idő**
5. beszéd: **Az Úr érkezése**

*

b) dogmatikai beszédek

1. beszéd: Az Úr várásának igazi alapja
2. beszéd: Az örök életre hivatott ember
3. beszéd: A „homo viator” küzdelmes útja
4. beszéd: Az ember – az Isten fia
5. beszéd: Az isteni előrelátás

*

c) erkölcsstani beszédek

1. beszéd: Az ember cselekedeteinek értéke
2. beszéd: A jó ember útja
3. beszéd: A jó Atya és az igazságos Bíró
4. beszéd: A helyesen látók
5. beszéd: Az Isten örömét élők

*

d) liturgikus beszédek

1. beszéd: Az egyházi év keretén
2. beszéd: A lila színek
3. beszéd: A „Rorate” gondolata
4. beszéd: A próféták arca
5. beszéd: A köd és a fény

*

e) biblikus beszédek

1. beszéd: A próféták szava
2. beszéd: Az emberiség előkészítése
3. beszéd: A választott nép várakozása
4. beszéd: Választottak – elhagytak?
5. beszéd: Istent találók!...

*

f) homiletikus beszédek

1. beszéd: Az Úr eljövételének jelei
2. beszéd: Az élet megérzése
3. beszéd: Az útban lévők és hazatérők
4. beszéd: A menekülők
5. beszéd: Az eszményhullás

**

*Beszédláncok tételei***I. beszédlánc címe: Honnét az ember?**

1. beszéd: A föld parányjaiból?

2. beszéd: **A fejlődés tökéletesebb produktuma?**
3. beszéd: **Az Isten akaratából!**
4. beszéd: **Az Isten leheletéből!**

*

II. beszédlánc címe: Milyen az ember?

1. beszéd: **Test?**
2. beszéd: **Lélek?**
3. beszéd: **Test és lélek**
4. beszéd: **Véges szellem – a Végtelennek kapcsolódásával**

*

III. beszédlánc címe: A bűnbeesett ember

1. beszéd: **Az első ember – Isten tervében**
2. beszéd: **Az első bűn – Istennel szemben**
3. beszéd: **Az első bűn – büntetése**
4. beszéd: **A megváltás – előrejelzése**

*

IV. beszédlánc címe: Hogyan alakul az ember?

1. beszéd: **Földhöz hasonul?**
2. beszéd: **Istenhez hasonul?**
3. beszéd: **Növekedő és fogyatkozó „hold”?**
4. beszéd: **Vagy az örök „ismeretlen”?**

*

V. beszédlánc címe: Hova tör az ember?

1. beszéd: **Földbe?**
2. beszéd: **Kultúrába?**
3. beszéd: **Személytelen beolvadásba?**
4. beszéd: **Személyes végnélküli életbe?**

* * *

C/: a Szentlecke szövegéhez írt beszédláncok

A Szentlecke szövege így szól: „Itt az óra, hogy fölébredjünk az álomból. Hiszen üdvösségünk közelebb van, mint mikor hívők lettünk. Múlóban az éjszaka, a nappal közel. Vessük le hát a sötétség tetteit, s öltünk magunkra a világosság fegyvereit. Élünk tisztességesen, mint nappal, ne lakmározásban és részegeskedésben, ne fajtalanságban és tobzódásban, ne civódásban és versengésben. Inkább az Úr Jézus Krisztust öltsetek magatokra, és ne dédelgessétek testeteket, hogy bűnös kívánságokra ne gerjedjen...” (Róm. 13,11-14).

A láncokban most következő beszédvázlatok **külön** is elmondhatók, de egységes láncokba foglalva közöljük. – Két ilyen beszédlánc-szerű sorra hívjuk fel a figyelmet, amelyek valójában sorozatszerűen **előkészítenek** az Isten országának birtoklására, illetve figyelmeztetnek arra, hogy **hol és miképpen** találunk reá **Istenatyánk jelenlétére**. – Az első beszédlánc összefogóan így hangzanék: „**Az új-**

jászületés útja”, a második pedig: „**A lélektartalom gazdagítása**”. – Nem szabad azon csodálkozni, hogy – még az első beszédlánc is – **csak** azokat a feltételeket közli, amelyek az emberi élet átalakulására vonatkoznak és elsősorban az **emberi erőfeszítéseket hangsúlyozzák!** – Természetes, hogy minden a kegyelem útján történik, de itt – a Szentlecke szövege értelmében – inkább az emberi erőfeszítések jutnak szóhoz és az isteni kegyelem mindenhatósága feltételeztetik. – Ha azonban valaki az újjászületés kegyelmi erőiről nem beszélt még, akkor itt át kell szöni a beszédeket ezekkel a gondolatokkal, hogy messzire kerüljenek a szemipelagianizmusnak vádjai és híveinket egyoldalúan emberi területre ne vezessük. – Mi a **kegyelem** tárgyi értékéről igen sok beszédet írtunk a húsvét utáni vasárnapokkal kapcsolatban; de a kötetekben megtalálható a kegyelmi tan teljes feldolgozása is... – Isten reánk tekint, mi hálás szívvel vegyük szeretetét. Ő felénk közeledik, mi lelkünk tisztításával közeledünk Feléje. Isten jelentkezése és otthon találása a tiszta lélekszentély kincse. Tisztítsuk meg tehát lelkünket. – Ha értelmetlen voltunkban is felénk fordul Isten, iparkodjunk némiképp méltóvá válni és mutatkozni – az isteni kegyre. – Körülbelül ilyen gondolatok fejtegetendők gyakorlati cézzattal. – Lássuk ezeket egyenként.

I. beszédlánc címe: Az újjászületés útja

1. beszéd: Az Isten országa

Bev.: A nagy világban élünk, itt is Isten országában vagyunk, de lelkünk Isten képét viseli, tehát **Isten országának lélekbirodalmát** is otthonunkká kell tennünk. Talán így is mondhatnám: Isten földi országában (Terra bolygó) olyan zarándokutat kell járnunk, amelyen „**átmeneti utunk**” idején is megtaláljuk Isten országát. – Merre van ez a szent világ?

1. Láthatóan – Egyházunk szent közösségében.

Embernyáj tagjai vagyunk; együttesen aklát keressük, hogy Pásztorunk vezessen bennünket.

a) Krisztus mondotta, hogy Egyháza ez az **akol**. Ő mondotta: Péter és utódai a főpásztorok, a püspökök a megbízottak. A papok: bojtárnemzedék csupán. – Mi teljesen Hozzá tartozunk! „Nem tudjátok, hogy testetek Krisztus tagjai? (1Kor. 6,15). Az apostol is azt tanítja, hogy a fő a Mester, mi az Ő titokzatos testének tagjai vagyunk (Corpus Christi mysticum).

b) Ezt a kettős országot keresve – Isten országára bukkanunk. Ilyen találás után boldog lesz az ember, mert biztos az örök ítélet csengésekor – az **örök ország feltalálása és megnyerése**.

2. Majd a láthatatlan Krisztus misztikus testéhez tartozásában.

Az apostol is azt tanítja, hogy a fő, a Mester ezt ígéri: „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,56).

3. Ugyancsak láthatatlan – lelki közösségben a „megváltott nemzedék” országához való kapcsolódásban.

„...hiszen azért megyek, hogy helyet készítek nektek. Ha azután elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök, és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok” (Jn 14,2-3). – Ez tehát annyit jelent: Isten országa a mi örök hazánk.

Bef.: A láthatatlanul végbemenő újjászületések diadalmas erőfeszítései után Isten lelki országában éltek mindörökké – földön és teljesen a mennyek birodalmában.

2. beszéd: „Bacchus birodalma” és „Krisztus országa” (Erkölcsi beszéd: „Földiek” és „égiek” országa)

Bev.: Keményen cseng a mai Evangélium szava, amelynek jövőt előrehirdető szava azért csendül, hogy a jelekből lássuk: „... közel van az Isten országa” (Lk 21,31). De ez a látás nemcsak megállapítás akar lenni, hanem azért tárja fel a jövőt, hogy a diadalmas Isten országába készülődjék a feltétlen „hazatérő” embersokaság. – Milyen életet élnek ugyanis az emberek?

1. A sötétség világában élnek.

Ez a világ: a föld ködös és hideg „siralom völgye”. Lényeges jegyek ezek. Ezért vannak annyian és olyan gyarlók, hogy a földi élvezettel akarják édesíteni a földet...

a) Előttük ugyanis ismeretlen az életcél fénye. Nem látnak ebben a világban az emberek. Bár valamelyes ködös vágy gyötri (boldogságvágy), de tárgyi tartalmát nem találja.

b) Előttük ismeretlen az Isten fénye. Azt ugyan megismerik, hogy van Isten, de ennek belső és lé-

lekmelengető tartalmát nem ismerik. – Előttük vagy „nem létező”, vagy csak „félelem Istene” az ég és föld Ura.

c) Nagyon is ismert azonban az ösztönök tüze. Ez pedig a törhetetlen boldogságvágy érzéki kirobbanása. – Aki **kénytelen** boldogságra törni, az előtt kettős az út. Vagy a közvetlen életösztönben keres, vagy az **Istenben** talál. A szegény „lélekvak testvérek” Bacchus és Venus szolgái. Ezek a szegények igen hamar találnak „életörömöket”, de „tékozló fiúként” a sertések eledeléig sülyednek... Így azután olyan lesz ez az országút, hogy a szenvedélyek átmeneti és idegzsongító öröme után reájuk nehezedik a keserves szenvedés eldobhatatlan terhe (Ady E.: „A patyolat”). – Az összes „megtérték” is – az ösztönök tobzódása helyett az Istenben találták életük boldogságát (Huysmans: „Az úton”).

2. Pedig csak a Krisztus fényében győznek.

Az igaz emberek útja azonban nem olyan ködös és bizonytalan. Isten mutatta utat követnek.

a) Természetünkön kezdette, prófétákon folytatta, Krisztusban tökéletesítette. Az utóbbi így szól: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). Ez pedig annyit jelent: jöjjetek utánam! Annyit is jelent: amilyen fényt lobbantottam, annak bűvkörében lássatok és járjatok! Maradjatok távol azoktól a sötét lelkűektől, akik így kiáltanak fel: „Így szól szívében az esztelen: nincs Isten!” (13. Zsolt.1). Az ilyen beszéd csak takarót és külső fedezéket keres fegyelmetlen életének védelmére. – De fogadd el alázattal az égi Atya szeretetét és hódolatosan járj a Mester jelezte életúton. Figyeld csak meg: így boldog lesz életed!

b) Szt. Pál bölcsen mondja, kik vesztik el Isten országát: „Ne ámítsátok magatokat. Sem parázna, sem bálványimádó, sem házasságtörő, sem kéjelgő, sem fajtalan, sem tolvaj, sem kapzsi, sem részeges, sem átkozódó, sem rabló nem részesül Isten országában” (1Kor. 6,9-10). Ezért hallgasd az apostol szavát, aki megtanít arra, kik vesztik el az Isten országát. Ezt az utat kerülve kerül.

c) Végül kié a végső győzelem? Azoké, akik elfogadják az apostol tanítását: „...aki állhatatos marad mindvégig, az üdvözül” (Mt 24,13). – Légy te is tanítványa és így Krisztus körzetébe fogsz tartozni egész életeden át. Így azután olyan ország lakója maradsz, amelynek kapuján ez a szó csillog: végnélküli és boldog élet.

Bef.: Végül is valóban csak egy ország vagyon, amely ember országa, és ez: az Isten országa. – A pogány népek meghaltak, a nagy elhalókkal tűnjenek el a „szolganépek” is. – És mi megmaradunk. Miért? Mert mi nem a föld gyermekei, hanem **Isten fiai** vagyunk! Kövessük az apostol szavait és így istenieké leszünk: „Vessük le tehát a sötétség tetteit, s öltünk magunkra a világosság fegyvereit” (Róm. 13,12).

*

II. beszédlánc címe: A lélektartalom gazdagítása

1. beszéd: Vessétek el a sötétség műveit (Szimbolikus beszéd: A ködök)

Bev.: Valóban mi a sötétség? – ez lehet a mi kérdésünk. – A fénytelenységnek igen sok fajtája ismeretes. Talán a fizikai sötétség? Ez is az, de itt nagyobb dologról van szó. Itt a lélek sötétségére kell gondolnunk. És pedig?

1. A lelki kilátást gátló ködös gondolatok.

Természetesen: a szellemi horizontot záró köd jár az eszemben... Ennek nehéz fátyola zárja a lélek kilátásait.

a) Ez a köd – csak a közvetlen környezetet láttatja (gondolj a hírhedt „londoni ködre”). Az életben pedig nagy baj az, mert egyáltalában nem érezzük és tudjuk, hogy csak a közvetlen világ a miénk... Mi többet akarnánk. Útjaink a végnélküliség felé **kényszerítenek**...

b) Végnélküli horizontot záró köd sötétsége lép elem... Lelkünk érzi a végnélkülinek igényét és értelmünk el akarná érni ennek tartalmát. De bizony igen gyakran eltakarja ezt a távlatot a szellemi el-sötétedés.

c) A végtelen Istent záró köd álom színe verődik lelki szemem elé. Ez azután a legnagyobb baj. Tudattalanság, túllöntettség és elalacsonyult élet zúdítja reánk... Ezt a sötét életéjszakát eltávolítani annyi, mint fokozatosan Isten fiaivá lenni.

2. Ködöket okozó tettekre gondolunk.

Ne feledd ember: ez a szellemi köd nem elméd végességéből, hanem akarated gyarlóságából hú-

zódik lelked elé.

a) Az emberien emberi cselekedet elvakít. – Itt még nem bűnökről van szó. Sok „emberi dicséret”, „emberi diadal” és az ezért végzett emberien emberi cselekedet elvakít. Sok és nagy **önteltség** és **emberi siker** vakká teszi az embert (Ibsen: Solness építőmestere...). Csak **magát** látja és **magát** szolgálja. Itt már bűnös életre gondolunk. – Az előzőkben az „**én elgőgösödése**” a sötét köd oka, itt pedig a **bűnös életnek** fedezék-keresése a köd szülője. Mintha azt mondaná az ember: nem élek Isten szerint, tehát nincs is Isten. – Balgatag és gyarló! Reád is nehezedik a Zsoltáros ítélete: „Így szól szívében az esztelen: nincs Isten!” (Zsolt. 13,1). – Védelemnek látszik a köd, vagy védőpajzssá teszed azt, pedig Ádám nem rejtőzhetett el Isten elől. – Jó tudni ezt a gyermekded finom írási szöveget: „Mikor pedig meghallották az Úr Isten szavát, ki a paradicsomban járkált az alkony hűvösén, elrejtőzék Ádám meg a felesége az Úr Isten színe elől a paradicsom fái közé...” (1Móz. 3.8).

b) Az **aljas** cselekedet egészen elsötétít. Ez már az az eset, amelyet „moral insanity”-nek mondhatunk. A „sáember” nem látja a lélek világát. Benne egy tűz ég: a szenvedély tüze. Ennek pedig az a természetes ereje, hogy kioltja a természetfeletti lángnyelvecskéket. Ez a lélekmélységek és életszakadékok szörnyű tragikus állapota (O. Wilde: „De profundis”)...

Bef.: Vessétek el mindezt! – Tüzet a látásra, lendületet a tiszta életre fokozni! Ezt akarja hirdetni a lélekfeszülést kérő apostol harsonája.

*

2. beszéd: **Öltsétek magatokra a tisztaság köntösét!** (Erkölcsi beszéd: A tiszta élet szolgálatának módjai)

Bev.: A keresztelés szertartása – fehér ruha átadás – szent jelképe ennek a gondolatnak. Az első szentáldozás, bérmálás, esküvő díszruhája további jelzése ennek állandó **hordozásának**. – Kérdés: mi ennek módja?

1. A szentségi kegyelem vétele.

Mesterünk útját előzi Keresztelő szt. János jordáni beszédjének alaphangja: tartatok bűnbánatot! „Bejárta a Jordán egész vidékét és bűnbánati keresztséget hirdetett a bűnök bocsánatára, amint Izaiás beszédeinek könyvében olvassuk: „A pusztában kiáltónak ez a szava: készítsétek elő az Úr útját, egyengessétek ösvényeit!” (Lk 3,3-4).

a) Ennek első eredménye: a lélektisztulás. Ez alapjában bocsánat és a múlt temetése. Izaiás így jellemzi: „Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gypjú” (Iz. 1,18).

b) De ennél több a megszentelődés. Ez az élettelevény vétel. Ez Istenhez fűződés. Ez isteni életlendület és isteni élet. Szt. Pál így fejezi ki: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

2. A szentségi tisztaság őrzése.

De természetes, hogy ennek állandó életté kell válnia. – Van ebben megőrzés... Annyit mond: gondosság kísérje életünket, hogy el ne fecsérjünk értékeinket. Mesterünk szerint erre kell törekedni: „Ti keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát, és ezeket is mind megkapjátok” (Mt 6,33). – Bűn és bűnalkalom kerülendő veszély. Ezek ugyanis kincsrabló ellenségek. „Kerüljétek a parázna-ságot! Minden bűn, amit az ember elkövet, a testén kívül van, a parázna azonban tulajdon teste ellen vét” (1Kor. 6,18). – Szentek nemzedéke vagyunk, szentül éljünk! „Nem tudjátok, hogy testetek a benetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok? Nem tudjátok, hogy nem vagytok a magatokéi?” (1Kor. 6,19). – Örök életünk előélete ez! (szentjeink példája!)

3. Az esetlegesen elveszett visszaszerzése.

a) De gyarlóságainkat mindig figyelembe kell vennünk. Lehetnek ingásaink. Lehetnek bukásaink. De nem maradhat elesettségünk.

b) Krisztus ebben is segít és bocsátó szeretetét kínálja. Mégpedig úgy, hogy nagy árat fizetett értünk. Mert: „Nagy volt a ti váltságdíjatok” (1Kor.6,20). Ez a megváltó áldozat Isten előtti bemutatása. Ez az ember lelkében való kopogtatás szeretet munkája. És ez az örök kapuknál való prezentáció égi ajándéka. És végül is az örök életben való boldogító **dekoráció**.

Bef.: Fehér ruhák – fehér lelkek jelképei. A fehér lelkek pedig – Isten országának élő virágszájai!

3. beszéd: **Tartózkodjunk a bűnös élvezetektől** (Erkölcsei beszéd: Az Isten adta élvezetek)

Bev.: Fegyelem és belső rend az Isten terve a mi életünkben. Az első ember is parancsot kapott – a fegyelmezett életre. Isten szava így szólt hozzá: „A paradicsom minden fájáról ehető, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17). – Azt is mondhatnám: uralkodjék a lélek a test felett. – De mit kell tudnunk az élvezet tárgyát, használatát illetően?

1. Az élvezet az Isten ajándéka.

a) Vágya az életnek. Isten adta ezt belénk. – Paradicsom volt az otthonunk. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

b) Most is igénye az embernek.

2. Tartalma a léleknek.

A lélek mindig gyűjtő. Gyűjtésének tárgya pedig: a jó, az igaz és a szép.

3. Boldogsága az embernek. Azért, mert az ember a **szellemi** világ hordozója.

4. Lépcsőzete a felfokozandó életnek. A földi javak és élvezetek azután **az örök élvezetek** felé sodornak.

Bef.: Ezért mondja szt. Pál.: „Örvendjétek az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjétek!” (Fil. 4,4). – De a föld öröme el ne homályosítsa éltetek helyes látását! A lényeg **negatív**é így hangzik: „Az Úr Jézus Krisztust öltözték magatokra, és ne dédelgessétek testeteket...” (Róm. 13,14), és **pozitív**é így lesz az igazi érték: „...öltöztük magunkra a világosság fegyvereit” (Róm. 13,12).

4. beszéd: **Telítsétek lelketeket égi gyönyörűséggel** (Erkölcsei beszéd: Emberi életünk örömei)

Bev.: Pogány legendák szerint „az istenek asztala” édes itallal (nektár) és ízletes eledellel (ambrózia) terhelt. – De ilyen örömeiről szól-e az Írás? Az Írás **léleköröme**ket kínál. – Mik ezek?

1. Már a földön is értékelhetők.

Így tehát észlelhetők és beköszöntők.

a) Az első: az igazság, a jóság és szépség öröme.

b) A második: a tiszta élet öröme.

c) A harmadik: az Istenre találás öröme.

d) A negyedik: a szeretet kapcsolat örömei.

2. De örök életben végnélkül élvezhetők.

A földön észlelt és élvezett igazi léleköröme nem hálnak el a halál percében. Sőt: a végnélküli Atya asztalánál igazi serlegről kínáltak.

a) Ott az Igazságot, a Jóságot, a Szépséget, az Istent birtokoljuk.

b) Ott a tiszta élet gyönyörűségét élvezzük.

c) Ott az Isten szeretetében éljük életünket. „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Isten asztala állandóan terített. Földön, égben egyaránt. Mi, fiai pedig állandó vendégei vagyunk!

5. beszéd: **Éljétek szent Ágoston gyönyörű életét** (Erkölcsei beszéd: A megtérő ember)

Bev.: Elesés után is van feltámadás!

1. Ha elesettek vagytok, írjatok „confessio”-t.

2. Ha felemelkedtetek, éljétek szentek mintájára!

Bef.: A szt. ágostoni élet vetése: kalászbba szökkenő!

*

III. beszédlánc címe: Hol talál otthont az Isten?

Tárgyi szempontból ezt kellene itt kifejteni – szintén a napi Szentleckére gondolva és építkezve –, hogy az eget Ura a tiszta lelkek szentélyének lakója. – Ő bennünk lakik – ez a döntő és vigasztaló

igazság. De így azután az örök életben mi is Benne fogunk lakni, ez pedig az adventi Szentlecke egyik örömgondolata. – Lássuk most a vázakat egyenként.

1. beszéd: **Álmok nemzedéke vagyunk**

1. Ébresztget az Isten.

- a) Sugallattal.
- b) Harsonázó beszéddel.

2. Isten látása csodáira hívogat az ég Ura.

- a) Lelki látás.
- b) Lélekvizíciók.

2. beszéd: **Éber szemek látomásai**

Bev.: Mit látunk itt?

1. Lélekszentélyünk „desolatio-desolationis”-át.

- a) A sötétség tetteit látom.
- b) A sötétség rémeit félelem.

2. Lélekszentélyünk varázsképe: „domus orationis”.

- a) Istenhez fordultunk.
- b) Isten előtt tömjént gyújtunk.

3. beszéd: **Az Isten áldotta szempár csodalátása**

Bev.: Mit látok?

1. A közeledő Isten fényözönét.

- a) Életem célját.
- b) Életem boldog révét.

2. A Megváltó érkezésének csodaperceit.

- a) Betlehemet.
- b) Lelkem Betlehemét.

4. beszéd: **A fény fegyverébe öltözzetek!**

1. Ezek Isten léleknépei.

2. Ezek Isten lélekhordozói.

- a) Theophoros valóban.
- b) Theophoros átvitt értelemben.

5. beszéd: **Krisztus kegyelmének pompázói legyetek!**

Bev.: A virágok pompájáról veszem a kiindulópontot...

1. Isteni fényt vetnek a földre.

- a) Példás a jóságuk.
- b) Teremtő a szeretetük.

2. Isteni életképet sugároznak az égre.

- a) Itt jár a lelkünkben az Isten.
- b) Végül is Isten táján jár lelkünk isteni képe.

Bef.: Az illatos pompázó virágok hasonlatával zárom...

*

IV. beszédlánc címe: „Előkészület a nagy napra”

Ennek szövegét csak röviden, **keretszerűen** közöljük, mint az előzőket is, mert beszédeink anyaga igen sok beszédben nyer megvilágítást (pl. megtérés útjai stb.)... Lássuk röviden a gondolatokat.

1. beszéd: **A bűn éjszakájának bizonytalanai**

Bev.: „...hiszen ismeritek a mai időket. Itt az óra, hogy fölébredjünk az álomból. Hiszen üdvösségünk közelebb van, mint mikor hívók lettünk” (Róm. 13,11).

1. Elmerültek a föld sarában.
2. Nem igényesei az ég fényének.

2. beszéd: **„Ébredésnek órája”** Bev.: Kezdjük a Zsoltáros szavaival: „Hisz senki, aki tebenned bízik, meg nem szégyenül” (Zsolt. 24,3).

1. Mindenkihez elküldi kongatóját az Úr.
2. Mindenkit szerető szóval hívogat az Úr.

3. beszéd: **Már az ajtóban az isteni Küldött**

1. Lehet ez – az ébresztő.
2. De lehet ez – az Eljövendő.

4. beszéd: **Az élet napja leáldozott**

1. A földi fények kialudtak.
2. Az égi fények hajnalba hasadtak.

5. beszéd: **Az élet napja felragyogott**

1. Fényt szórt az életben – az Isten.
2. Tevékennyé lett – az ember.

*

V. beszédlánc címe: Az ébredés ideje

1. beszéd: **Az álomban élő emberiség**

1. Homályos a sejtése.
2. Képzelet szülte az elgondolása.

2. beszéd: **Az álomban élő zarándok**

1. Magát is kevésre becsüli.
2. Mert csak emberi mércével mérlegel.

3. beszéd: **Az isteni harsona ébresztő szava**

1. A harsona: a próféták szava.
2. Ébresztő: a Jordán folyó partján tanító jelenléte.

4. beszéd: **Itt a közelben a mi üdvösségünk**

1. Angyali üdvözléstől.
2. Betlehemig.

* * *